

LABANCZ GYULA

Megcsendülő fehér

VERSEK

BUDAPEST

Z-füzetek/56

**A sorozatot szerkeszti
SIMOR ANDRÁS**

**Fedélterv és tipográfia
JORDÁN GUSZTÁV**

© Labancz Gyula

Fülszöveg helyett

Bármit teszek, megtartják
különjelentésüket a szavak
Szamárfüles papírom
oly türelemmel szenved
tűnődésemet, akár útjára
is bocsájthatnám, ha
nem fogna el a kétely:
költő anyagát – éjhez
képest minden leépülés –
létből meríti, ezért
természetével fizet.
fölvesszi posta-kék gallérját
az alkony, a – sírkövön név,
földben a test, mi van
köztünk? –; és elindul
a változtathatatlan
csillag-címzett éjszakába.
Kit megugat és levizel
a tulipán, hajnali
kertben az nem járatos.

Letölthető:

[[PDF formátumban](#)] [[EPUB formátumban](#)]

Mi fényben marad

Nem testek úgy

Balkezesnek születtem,
európai vagyok, korán
rákapattak a jobb kéz
szentségére. Azóta
mindent jobbommal

cselekszem, kivéve
 ha követ vagy póznát
 hajítok el. Nem teszek
 úgy, mintha semmit sem
 vétettem volna ellenetek.
 Fölfelé mutat, de az árnya
 merő figyelmeztetés
 a vizet borzoló, hittel
 töltött levegő-levegő-
 rakéta toronynak.
 Bátran állok a hold
 alá – kihajtott gallérral
 jár a zümmögés – méretet vesz
 hóhérom, az este.
 Radnóti óta (sose felejttem
 arca önállósuló, Menő-manó
 vonalát: a mosolyt);
 nem lehet Borban az igazság,
 de mi minden pusztul el
 addig is, míg a csönd kiül
 a salétromos falra, jelnek.

Volt némi zavar

Volt köztünk némi zavar,
 mint mikor anyámat – villámzár –
 félelemből ha megleptem.
 Sose tudtam imára, szeméremből
 kulcsolódnak-e egymásba ujjai.
 Pontos a kép: áll az opálos
 megvilágításban, kínai árnyjátékos,
 hüvelykujját illeszti
 eleven madarat röptetve.
 Karom lüktető kelése a nap.
 Játékát magamra veszem.
 Milyen kár, hogy nem versburokban születtem.
 Vetítópont sugarában
 minden film poros.
 Átrendezzük a salétromos
 lakást; miért is szólalnék?,
 a rossz nem elég rossz,
 ha nem pusztítja el magát;
 zsúfolt, háta-nincs könyves-
 polc, sejtelmesebbek a rétegek.
 Ez a mi időnk, hiúság,
 gazdagság mit sem ér. A por:
 – akaratlanul nyílik Guernicánál
 a lexikon – önvédelem,
 röpülés tiszta szándéka.

Derűvel a papundekli

Szemednek – figyelek
álmomra – minden időm
feléled. Nagynéne jön,
döccen: vonataktus,
fűzöm hozzá: hóesés.
Nagybátyó jön, megcsappant
pajesz, mosolyteljes
iker-Balatonka. Csobog,
saját csöndjében szörfőzik
a fül. Visz a vonat. Copfos,
lepke-masnis lányt
szerettem. Apja zenész.
Széktámláról lecsüngő
frakk, zenéből kivetkőző
szoba, félhomályba villanó
farkasfog, s hogy zárt
zsalugáterek közt betörő
fényben is lehet erdő-
zsongás; ház előtt kis
„rögtönzött” patak, ujjak
közt forgó forró szoknya-szél;
azóta sem szűnő ámulat;
hátunk mögött, mint stúdió-
felvétel idején, a nap.
Sarokban csámpás rézpedál-
papucsos, koporsó-billentyűs
zongora. Díványon félig
nyitott Molnár-kötet,
s a falon lélektelen hadaró óra ...
Visz a vonat; döccen,
álomból veszi vissza
arcom. Mit anyag fejez ki,
érzés fejezi be! Ez az,
dohogod! Ködből párás,
hagymakupolás templom
gurul elő. Nagynéne jön,
Nagybátyó jön, immár
mindörökre! Megtelik
derűvel a papundekli.
Légypiszkos, fénytöréses fű,
eső utáni gittegylet a csiga.

Séta, könyvvel

Nap, sugár nélkül
ez most a szabadság.
Taposom a hegyen a füvet,
reccsen mikrofonpróba:
tisztábban lát-e, ki, világos
a hóval vagy magad.
Szidhatod a világot,
ilyet úgyse látott,
megállók, fában gondolkodom,
kicsap lombláng a torkomon.
Csöndért templomba,
hitért temetőbe jár, olvasom.
Szál virágban is az anyagi világ
kíváncsisága nyilvánul meg.
Hol a testről van szó,
a lélek útja egyszerű.
Egy könyv, mint száz. Este,
alpra borult háztetők.

Hegyi út, menedékház

Fülemben csönd térdepel.
Merénylő leszek vagy áldozat.
A tavaly gyökérhez rejtett
misztikus szót vacogva
veri fogához a hóvirág.
Nem eszik belőlem a halál.
Dísztelenül, ceremónia
és szégyenkezés nélkül
végre ideje arcunkkal
a havas, sűrű túlevelek közül
az útra, a fényre kilépni,
mert kiüzetésünk óta
csak hátukat mutatják a fák.
Hegyi út, szeméttelép,
roggyant tonettszék,
tubustető-svájcisapka,
fogkefe-hernyó, kiszuperált
márványtetős éjjeliszekrény,
pohárban centrifúgázó protézis.
(Most inkább csak lendületből
tovább forgó porvédős golyóscsapágy.)
Mind-mind az életre emlékeztet.
Mindegy hova, megyek. Kisütött
a nap. Dzsekim csontenyvvel lezárt
boríték-zsebébe beleolvas.
Viszem a hírt, csak el ne bízzam,
csak el ne bízd magad!

S az erdőben csak etikázok,
merénylő leszek vagy áldozat.
Nézem a kipett-kopott
havas hegyoldalt, lovas
szán – működő pénztárgép –
csilingel. Magányom, kérges
térben zsugorodó figyelem.
Megcsörrennek jövő újságjaiban,
fákban, a rézfilléres rolnis napok.
Nadrágszár, villanó papucs,
seggbe rúgja magát a halálban
otthonos pisztoly. Véres kokárda,
eltévedt golyó az ablaküvegen.

Könyvjelző

Tíz év múlva
– jegyeztem be –
mondok valamit,
akkor se tudtam, mit!
Hisz életem árny-
oldalát tekintve
a nap is köpönyeg-
forgató. És könyvem
belső, háromszög-
zsebében titok.
Anna és Léda; dohogok,
klasszikus por; prüszkölök,
de hogy végleg el ne
feledkezzem róla,
róluk, valamennyi
könyvjelzőre egyikük,
még csomót kötött!
Ez viszont nem titok.
Kongó Hungária-házból
zajos, esős körútra érek;
szellőt, sugarat érezve
halhatatlanságát meg-
pillantva szokott így
maga alá könnyezni
hajnalonként a természet;
testemből – akár ősi
partjai közt a Duna –
medret kölcsönöz a víz,
s ha megállók, másod-
állás; Anna és Léda
várt, feszes sorfal,
előttem, s mint okát
rég feledett pofon,

arcomra ráégett még
néhány év, s hogy két-
ségem se legyen, ne
érdemeljek semmi
felejtést, egyikük
csattanós választ
adott: arcomon beszélt
meg újabb találkozót!

Másodvirágzás

Amikor áttetsző lényét
illatukkal a temetői fák,
noha csak pillanatra,
lélegzetemhez igazítva
továbbították, nem volt
még sötét, este. A hold:
épp csak másodvirágzás.
Isten közelébe jutni
árulás; arctalan világba
születni: cél. De éltem-e
már, voltam-e már akkor?
Hisz nemzetet, hitet,
kultúrát nem jegyez
ilyesmi tartomány! Ellenben
előbb-utóbb beköp a hús,
felfal a tapasztalat,
körülleng hullamosó-szél ...
Szesztelen alkoholista,
ki fantáziát csak ön-
lobbanásos szavaiba lát; halál,
akit ha saját idejéből
kérdesz, tőled vonja el,
belőled pótolja az így
kérdéssé tett pontos időt.
(De hogy elmúlásunkra valódi
kíváncsisággal tekinthessünk,
titokkal, misztikával véteti
magát körül a természet.)
Ostoba, ki nem így lát.
Csilló levél, balta-fa-pofa,
nevet a görcs, fény rüggient,
hét nap, hét hónap, hét év –
„faságod sose hasából?”
kérdi éles hangon, kit
magamban már nem tarthattam
tovább. – És megemelkedik
termékenysége pillanataira
a föld. Havas por, majd

hirtelen sötét. Gyerty-
aláng a halottak nemtelen
nászéjszakája, s bár Isten
útjai járhatatlanok,
életrekelni sosem volt
még nagyobb kísértés!

Neo

„Ön még mindig neo”,
sorolt be és tűnt el
a metró mozgólépcsőjén
fancsali ismerősöm, akivel
avantgardista múltamat
sosem vitattam; furcsa
és az emlékezetben igen-
csak romlandó anyag az
idő, ragyogni, feszengeni
szélel bélelt alvilági
bélpoklos hurkatöltőbe
ugyancsak nem akármí;
kétoldalt mint retesz
jégtartó-tepsi, fénykockáit
gőzölögve kinyomva be-
fut alagútba a vonat;
el-álltam-volna-még-ott,
útban már csak magamnak voltam.
Andrássy út. Hősök tere: –
nyeles, kandi tükör –
amiben – ásítás az álom
mosolyra fogott kokárdája –
földalatti csupa tüntetés!
Köröndig, s tovább, Batthyány
térig zötyögtetett még
a vonat; felmentem – mi
mást tehetnék – magam,
hisz avantgardista sose
voltam, vagy mégis?, folyó
kórboncnoka a mederből
kinyúló, arcot felmutatni
képes kavics, de semmisem
undorítóbb egy másnapos,
képen csüngő, gondolaton
száradó, vizen gyűrődő,
ízetlen rágógumi-agynál.

Fogadó a temetőhöz

Kihallgatásra küldöm a követ –
 összeszalad szem a látással,
 összébbhúzódik a temető,
 kőkövön a keletkeztető,
 bánkódhatnám is emiatt,
 de a torok-nyíl előre mutat;
 mire vetemedik: kitartja az
 ablakokat a fény. Alkatrészsre
 bontott fegyver, sörétes
 forgótár, szájai a korsó,
 füst köröz, nem tudni, golyó
 ütötte ki, vagy pók szötte
 sík lapra magát a pusztulást;
 szó és érv itt már nem segít.
 Imával összelöttyintett
 proletárkapitalizmus dünnyögi,
 nyelve berregve motorizál,
 sörhányos bajusz, teszi
 le üres poharát, fiára eszmél:
 feszes nyál-celofán, emlékek közt
 dunsztolódo szapora tej-
 fog, szájpenész: felesége
 keletien kenyeret majszol,
 de ragályos ölében az ásítás
 álmában is ásít, kiégeti magát,
 élheterlen fajta. Valaki, – mosom
 kezem –, tolvajt kiált:
 vécéről ellopott névelős ülőke!
 Hazamegyek. Víz fenéke a hullám.
 Beleöregedve egy arcba
 fiatalabb vagyok magamnál.

Így jutnak hozzád

Vécéülőke, ami fenekednek á-t
 s bé-t mond, ha a csönd füledre
 rajzolja rá magát; otthon vagy.
 Ágál, szemerkél, látható a hang,
 izzó kékharisnya a szesz,
 pihepárnás rétegek szellőzködnek.
 Kurvák, stricik, kóklerek ... S azt
 teszed, amit nem szabad:
 például ha mindent elönt a szennyes lé,
 nézheted, megnézheted magad;
 (vagy nem álltál-e életedért
 csupán, büntetésből, anyád hasában
 fejen – komló gatyás bástyafok –

szüntelen ámulva e reménytelenül sem
gyönyörű életem)? Elvenni – mi
egyszer már tiéd volt – aligha
lehet. Sötétedik, így jutnak hozzád
a dolgok mind közelebb; nyoma sem
marad a téli, saját hallgatóságába
rekedt ködnek. Ha nem hát ez is:
mennyi? útra kelni mit jelent?
Emléked már önmagában megél,
s ha elmégy, az is ellenedre lesz.

Mi fényben marad

Kinek vers költi halálát
elküldi mitológiai segédeit
s már-már költészettel
tegezi vissza a világot...
Arcomhoz vágott havas kesztyű.
Előhív valaki a versből
beolvas, halálomat költi
s mi fényben marad, az vagyok.
Száll a hó, hamuval hintik be
házak előtt a jeges járdát.
Itt vagyok és nem vagyok.
Szabadon, minden kötöttség nélkül
visszaadni egy napot az égnek, annyi,
mint arcot kölcsönözni
a bőrön áthatoló sugaraknak!

Farkasölő tél

Sziszifuszi könnygörgető
kék a hó dereng
emberségem civil vadon
ne takargass
lejön hozzánk a faluba
az éhes anyafarkas
kezedben kés
Mosod magad
felgyűrt ingblúzban
csupasz karodhoz fagy az ér
csúszkálók közte önfeledten
bánom is én miféle a veszély
ha arcom zuhanva hozzád ér.

1985. január

Polyásdossziében zabivers

Még szerencse

Jött a hó
mint egy századeleji költemény
kiürült szimbolikája
és járhatatlanná tette az utakat.

Párnám alá teszem
az értékes napokat
és elalszom. Még szerencse,
hogy a víznek jó az arcmemóriája.

1967

Csendélet távolról hegedűhang

Rüggyel visszacsavart láng
világít asztalomon a körte
belehajlok a csendéletbe
szál hajsza a papíron ...
Leírom: hajnalban ...
Hajnalban írom le:
szép harmatos golyóstoll
de pikkel rám, gyerekkoromhoz ér
elnyeri szemem; hangol
érzéseimet használja
és használ érzéseimnek
– behajlok, saját csendéletembe hajlok
szál hajsza a papíron –
gyönyörű hegedűhang
de ezt is szívesen visszavonom

Készületlenül

Készületlenül ért a hajnal
arcfelelős ujjaim közt
nem volt figyelem
hisz éjszakánként
nincs otthon szem az arcon
és jégfelmondás alatt
újra kedvére tágul a világ
de szerencsém volt
nem feleltetett

1967

Hölderlin-érme

Ezt a verset
szó nélkül írom meg

Anyák

A költőt Isten
saját bosszantására teremtette

Beleszületek egy szóba
felejtéssel
elejét veszem

Tessék egy tér
a világ is csupán megesett anyag

És szülnek az anyák
szülnek
visszaveszik a teret

Keresztelő János

Fejem rá
vízen körülmetélt nap

Mitológiai vérátömlesztés

Talpadon les be a fény
begyullad
de nem sül ki a bőr szeme

(Hímmel
Ámor
Afroditével
mit csináljon?)

Álom élesztget
más testben ébredek
adja hírül a vér

Futurista csönd
ujj-cimpa
talpadon jön ki füled

Sivatag sivatag
nem adom hozzá szemem

Einsteini egyenes

Víz tudathasadásos
távirata az éghez:

SZÉLTELEN VALAMI
MIT TUDNI ÉS HALLANI
BELENÉZNI SOHA!

Szólíts egyszerűen
csak földnek

Vizes úton a nap
einsteini egyenes

Minden sugárnak
maga felé hajlik
a tengere

Tudni kell merre
tart a világ
hogyan járhat arra

Találkozás Vivaldival

Ez az évszak is jól kezdődik
kijön Vivaldi a fából
bőröm véres kottapapír
borzongató hangjegyek
Ki akarta ezt a lábon
kihordható zenét ki mer itt
feleselni évezredekkel
ujjam víz közepéhez ér
s akár egy hanglemezt
megfordítja a folyót
ott is szól ott is remény ott is zene!

Ki egy szóban

Ébren tartani egy ígét
amiben a világ még
tetszés szerint álmodozhat

A csönd
bármilyen mély
nem a föld holtnyelve

Rámlegyint útszélen a fa
vidd – ostoba – az árnyam

Költő az
ki egy szóban
a világot lakja be
de szórakozottságában
azt az egy szót keresi

Sorok egy soha meg nem irt versből

ha szemem talál helyszín

megváltoztat mi megváltozhatatlan

száraz lábbal kel át rajtam a fájdalom

visszamegyek vulkánok

ugrás szelleme vízből felbukkanó hullám

(örzi madár a követ mit valamikor utána

[hajítottak)

mozgásba jön a Gellérthegy
szeme nyílik nyomorult sarkamnak
mért épp a nap és a fű ne volna kétértelmű
a világ ott tart hol jelenleg is vagyok
férfikor: meglett kérdés
a halál anyagtalan és Istentől ered
ajándék ez a 44 év
szellemben csak anyag kételkedhet
egykönyvű a lélegzet
kiteszi arcom szőrös vesszőit a hallgatás
vér a test körkérdése

Világ felfogás

Szépségre
mindenki kiszemelt
de csak mint a mélyvízben
fogékony
és nem megállapodott

Vezet a víz
hiányos
hal-fok-csigalépcső

A test bosszúja a szabadság
egy mozdulat is
világfelfogás
tartósan

tenger sóhivatalában
húsodra nem hivatkozatsz

Kikiabálhatnék
de hagyjuk a babérokat

Ki trágár szavak
illemhelyévé teszi a verset
maga jár oda

Meghatározás

Mint amikor egy szó
értelméhez kerülök közelebb,
de elvesztem hangulatát.
Mélán, aranyeres babra ülni.

Barkochba

A víz
– összezavar a kő –
barkochbázhat:
arcod kinek a mije.

Csettint előbb,
magába merül utóbb,
véres a felszín,
seggfej a mély.

Válasz T. D.-nek

Földinek igazán
vízben tarthatod magad,
de amíg a túlparton –
közbe vetem magam
és ez helytelen.
Helytelen: árnyék
nem maradhat meg magának
fának áll, folyónak áll
mi lesz veled?

Kagyló vagy tojásdad-forma;
szárnyuk alól varázsolják elő
magukat a madarak.
Csőrük hangra nyíló háromszög.

Csakhogy ébredésem
kalitkatarításra emlékeztet.
Füst-madár, cigarettarúd.
S a szememből kidörzsölt álom:
dörzsölt álom,
nem száll el,

egyre fényesebb!

Egy amerikai sírósó hiányos monológja

arc és név sohasem egy

elmozdult vízmérték nadrág éles ráncolatával a mélység

míg élt, állat volt, földben lett ember

esőcseppre fordított távcső, kút vizét visszanyeri

egy magnóra fölvelt telefonhang vajon nem lebeszélés-e?

(bólogat, hajóhinta orrát parázscipős cigaretta hajtja)

ellenben a rózsák: tüskéivel távoltage, illatára bízza a világot

ha életünket ajándékba kaptuk nem illenek visszaadni

világgá mentem, a világ közben hozzám, most se világ se ember

batyuzik a lélegzet, amennyit nem szégyell

sok nő között hol az az egyike, kivel belátom, magamhoz nyúlni

[méltatlan lett

volna?

megkértem a kezem, legyen az arcomé, holnap, esküszöm,
[visszatérek rá

Előadás

Test árvája
ruhatári anyajegy
kikérem magamnak
szőrmegallér
hungarocell méhlepénnyel
jöttem a világra
véres körszínház
nem erről volt szó
neonvonalas kottatartó
toalett-tükör

s a szünetben
az illuminált
öregedő színész, színésznő
arcátlan lapoz
sapkás kottafejek közt
kéregető vizeldék.

Modellezés

Babrált a fiú
simította az élőpapírt
kedve szerint – szél
és fény neki kedvezett
légies áttetsző szoknya
gyűrhetetlen járású lány
tűnt fel gangunkon
hajtogatott repülőre
emlékeztetett bugyogója

Villon a városban

Pakli-utca,
kettémelt
römi-járda.
Nyitja esernyős
terceit az eső.

Reffes treff,
szíves otthonka,
cinkelt emlé.
Én: az mindig a víz.

Bocsánat, itt
az előbb
egy folyó volt.
Örökös lábközi fityisz.
Hátam mögött

kibeszél...
Hova tovább
eszem játssza.
Napsugár zajong,

szádba hívsz
egy szóra.
Megkérlek,

nyál-lánc-csörren,
pöcsös békát bőriz a víz.

Agyamon fény,
átengedem. Itt van
mindjárt Húvösvölgy.
Neándereld meg magad!

Hegyi beszéd

Szép ujjhegy volt
körmönfont
alatta pizoknyi vers
magára sose mutogatott
csiklókat kergetett az örületbe
valaki egyszer vért fakasztott
gyerekes érzéseit láthatóvá tette
van na(p-hold-víz és bűnjele
kötábláját sokszor összetörte
emberi volt
ha csöndre intett
szeretett
cirógatott
ez lett a szégyene

láthatatlan lány

Láthatatlan lány
dereka körül karikával
ez a folyó

rossz fényt vet rád a nap
árnyéka megkönyékez

mindig nagy magasságban
jár-kelek a sikoly
száj koporsószőge

de ahol ének szól
nincs helye sikolynak

Ritmus árnyék

P. J.-nak

Ritmus, árnyék
önmagára talál,
esőcsepp dobütő
összeér, összepattan
a levegőben. – –

Hím alája, hím föléje
csúcson lefegő
hátizsák heréje ...

Ennek a nőnek
mi köze: volt, míg
volt: élő halott,
érző fityisz,
ha nem vigyázol.

Épp úgy mint előtte

A hó pont a nap végére

Papír bőr itt haraszt

Karszalagos fa bekísér

Lépéselőnyben a fájdalom

Fölkarolom a mitológiát

Ott segítek ahol tudok

Ügyetlen kezes nékem a halálban is honvágy

Esik a hó elviselem

Itt sincs semmi amiért érdemes lenne
épp úgy mint előtte

Az álom: ágynemű szellőzködő ablakos

Szedi pillá áldozatát

Kulcs-Alba

Elvetél

hazafelé a tél
feminista női nem
csukott ajtó mind ilyen

Matatok
fény-kiszűrődés
ez az arc lesz a végső
illetve ez se

Elvetél
hazafelé a tél
hóba ejtett
kulcs-embrió

Névvándorlások évada

Egy régi-új vers

És maradjon meg magnak,
de a szememben: a nap.
A földnek úgyszólván szüksége van
Ádámról és Éváról szóló
történetéhez egy fára,
s miért ne ereszthetne
bennem gyökeret a világ,
miért ne lehetnék én az, ki
egyetlen gyümölcsével is
bűnre csábít, ki örök lelki-
furdalásával amúgy is
már a kert tulajdona. –
Fény és rügy-pletykás gyökerek,
el-al-szom-szé-do-lok, belátom,
mesésen kicsinyít a fa.
Hernyóstul ölbe pottyant
alma – végtelenített hólánc –
járhatatlan úton üresbe
pörgő szerelem. Fölriadok,
kezemben birs: kettészelem,
kiröpül belőle egy lepke,

villanyburára száll,
árnyéka felnagyítva a falon.

Hang árnyék után

A síron harmatos fű
kiadatlan kézirat. –

Árnyék után jár a hang,
kezdi, és mit akar bitang
fagyhullámaival a tél?

Az ember olyan isteni
másolata a világnak, akinek
eredetije végleg eltűnt.

Esik, földelése nincs
kóbor áramként, feszes
huzalon marad fenn a hó.

Testesülj meg, legyen,
aki tovább gondolja a világot.

Átver a fagy, hídvashoz
rögzít, holott mértani testhez
nem illik a halál.

Az a folyóba pottyant
felvevőgép azonban még
most is ontja a képeket.

Vízszintbe került a Duna,
legyek, hogy ne legyek.
Árnyék után jár a hang,

lesegíti víz a húst,
sugárra fűzött csigolya.

Bauxitporrá változik,
póznaujjából szikrázva
rázza ki a telet.

A hidat éjszaka...

A hidat az éjszaka lefokozza.
Vízbe lépek, zavarban vagyok: –

cipőm a folyó kulcstartója
nem veszhetek el, ha kinn és benn is.

Víz a vonalat

Estem a víz alá, lett is estem.
Fülem csöngött, vizuális, simító
ujjaidhoz egyenesedett hallásom.
Halló? Legyen haló, ha mindenképp ...
Kanalat nyel az éj, sietteti a napot.
Mi vissza: Van, lélegzem vele.
Mit mondott Jékely, melyik utca,
ház és kapu? De hisz „minden
lány a babám lesz!” Satnya, minyon-
sarkú bőrönd, szurkos pályaudvari
édesgetés, mellkasborda-könyvállvány,
klasszikus por, pontos idézgetés; –
megtermékenyül, igenis beköpi egymást
hold-fogamzástáglótabletta ellenére
is szerelemben a nemek. Ez ugrott be
most, valaki megáll, s mintha csak ugyanazt
a művet kölcsönöznék ki a könyvtárból: lélegzik;
apja vagy fivére ruháját öltve magára,
kisportolt testtel is madár-arc,
hídválltömés közt elveszni látszik.
De mit számít az: öngyilkosjelölt!
Magam alatt vasalt egyetlen, gőzölgő nadrág.
Nevetnem kell, komolyan veszem magam,
kirajzolódik karikatúrám. Elmégy ... s ha
elmégy, sose bocsátja meg, hasra dől
visszafordíthatatlan vergődik utánad
a folyó. Halló? Legyen haló, ha mindenképp ...
S visszaadja víz a vonalat, nem
történt semmi, volt egy napom, s
egy nap: születni volna jó!

Visszhang-szóvivő

Ha a víz nem akar felnőni hozzád,
hívd segítségül a napot.
Soha nem az maradtam, aki voltam.
Még a folyó húsából kiemelt
tekintet után is szálka marad.
Egy fa és egy ember árnya közt
még akkor sincs semmi különbség,
ha van! Bemagolom magam

csukott szemmel ezer felé.
Észnek a test absztrakció.
(Rongyos vagy visszhang-szóvivő!)
Csontom marad, átélem hasonlatomat.
Bőrömön magára ismer a víz.
Alul, felül, de lég: felül van-e,
kíváncsiskodik a pára, hisz
a test annyi vizet szorít ki,
amennyit bevisz, s én is
tengeren érzem besózva magam;
s ha lépek, két fal közt szívem
átdörömböl a hangoskodóknak,
mert rosszul bánik az igével
ki egy szótól többet követel
minthogy önmaga legyen, s
minthogy önmaga, szótlanság
az ára. Ki kéri számon szótlanságomat?
És a dolgok közeli állása szerint
– gondolatot gyűr vizen a nap –
megszoknak csöndjünkkel a tárgyak.
Egyben vagy köteles fizetni.
S én, áhitattal, rég kívánt emlőt,
érem el a partot, folyó-rész-vét.
Halál nem részletez.

Városok zajától távol

Rüggyel
vízhólyagos ujjal bíbelődni;
ez lehetne még.

Talpam alatt gyűrődik a fa,
megfeneklik kérgen a szív.

Madárrá vált,
felvágatlan nyelvű fakír,
akinek tél óta
nem szólnak vissza a gyökerek.

Állok, hiúsággal megvert,
városok zajától távol
egy hatalmas fa tetején,
lábam, kezem zsibbad.
Ráuntam már
a szerelemmel permetezett
húsos, férges mirigy-almákra.

Feljöttem ide,
ahol égnek hála, még

az Isten is gondolati hajléktalan,
s hogy lejövk-e
valaha, nem fontos.
Világ őstermelője a gerinc.

Élőnek megtartva

Folyók a tenger epigonjai,
különben mit keresne
ellentengernagy-hullám
a budai vár alatt?
Fogékony a testből lett
Biblia-szappan, iszonyú
az efféle kíváncsiság,
patt-rúd közé fogott lóerő,
örvény-hüvely, színt valló
kadéttörben mélyedő
vércsatornás gondolatjel,
parton heverő, homokba ájult
nyelvet öltő bakancs;
hunyorog, pillantást viszonzva,
élőnek megtartva, parázsló
fókuszig tekert szemüveg;
amitől torzabb, gyúlékonyabb az ország.
Névházasságot kötünk, –
(történelmünknek így aligha
lehet vége!) Templomok
szegénynek egyáltalán nem
szegény mikiegereit
mutogatják város szerte ...
Név-mással kapcsolatunknak
is vége! Ki rágódik ezen,
azt sem tudom, agyam légy-
beköpte karfiol, lebeg a vízen,
eszem játssza, érez érzés,
újság mögé bújok hajóéllal;
másnapos szakáll – ezer
rozsdás vasmacska páráll;
minden ideköt, megöl a szégyen,
már tudom: lélegzet-vissza-
fojtva figyelem, (lélegzetemmel
még megölnék) – gazember vagyok;
saját hullámmal is beérem.

Emléke és öröme

Ha egy városnak
takargatnivalója
van, kötény helyett
címert tart maga elé. –
Víz tisztán megmaradt
emléke és öröme, ha
hasonlíthatatlan. –
Amikor a vándor
kút fölé hajolva
megpillantja a vizet
és mosolyog; amikor
a víz úgy ad, hogy
rögtön el is vesz;
nincs páratartalom
a hangban; szomjúság:
önmagányi lobogás;
mozdulatot megelőző
mosoly; mosoly-gyűrődés,
mozdulatlan nyugalom,
belső derű az anyagban;
áll a vándor, ing gondolat-
jel: izzó halcsont;
kirakat, briós-forma
száraz sugár (elhagyatott
(terepen ilyen a fagyban
mehúzódó emberi ürülék) –
fityisz: illat és szag
múltán is kijár; édesgeti
magához a fény; zenébe
öregedne, ha merne;
halál súlytalanságát
próbálgató nyomor;
frakkos fekete, gége
kottafejen megcsendülő
fehér; röpködni: semerre ...
vállaiba, bordáiba mar,
vérkörös, vércsekarmú-ingnyak;
kiteljesedik nyakkendőt
lobogtatva a szél.

Ady bibliája

Közérzet jelent és a 60 éves Juhász Ferencnek

Kiadja utamat, mintha lenne ...
Assisi: nem szeretem
a galambokat. Moralista
vízesés, szakállát
simogató hegy. A szél

némileg igen, némileg nem izgatta
hegy fölött a felhőt.
Tört-jel-sorompó,
(ivó ezzel nem számol)
azzá lesz, mi felesbe –
belekérdez a mozdulat,
törtet törttel ... kiiszom
magamból a hiányzó nap-
korongos távolságot.
Karcos korszó-mozdony.
Érthető, mi érthetetlen.
Miközben a tükörről beszélek,
magam is benne vagyok.
Ellopták Ady bibliáját,
zsidó nem tehetette,
nem tette keresztyén.
Szellem, strici megfoghatatlan.
Ige: hallgass! Össze-
cserélték gyűrűiket
a fák, most már mind-egy,
fátyolt rá! Mente-gombolású,
húrhoz kötött hegedű
lefejezi a hangadót.
És ezerszer jaj e hajadon
reményt; vesztett világnak.

Négykezes

Bemagolja fa
a tavaszt, magnak
a fa befejezetlen. –

Állati, fogja rá
elragadtatásában
szökőkútra mutatva
a gyerek; állati: –
odafelé felfűzi,
vissza feldarabolja,
megtartó zsiráfnyak
a vízszugár, mígnem
átvérzi az alkony. –

Ökölbe szorítom, de
nem gyűröm össze
hídvezrajzos tenyerem. – –

Bakancs: száraz
esőt okád zokni –
felhős fürge lábujj. – –

Ezüst terep, toll,
szív-galvanizálásra
előkészített kabátbelső. – –

Sikíttatni: béka,
izzadt vizsga test
kuruttyoló versburok. – –

A félelem világos:
kulcslyukárnyal bábozó
ki-becsapódó huzatos ajtó.

Szemes sugár

Simít fogsoron a nyelv,
éleimnek vakolókanál.
Nem úgy a fiannak. –
Eső-kalitka-forradalom,
csónak-napraforgó-madárcsőr,
szél-vitorla-szépia
csicsergő Napóleon-sapka.
Tavasz van, dúdolva
tréningezik a nyomor,
történelmi nulladik óra.
Csak Isten kerülheti
meg a költőt, nép nem!
Súgja a fiú, Méta-Flóra
csípőjét megpillantva
spermazsákja koldusbotra jut.
Kirakat előtt sóvárgó
sokadalom. Ujjaim –
filléres mómia – közt
szemes sugár, kifordított
zseb, uzsora piramis.

Ébredésünk új seprűje

... „Az a bárca bitorló” ...
Nagypofájú, baljós csukló – –
(életünk romlatlan pillanatait
óráink fogvájós másodperc-
mutatóival piszkálja az idő.)
Húsos mikrofon hasbeszéd, nyilatkozik
mozdulatlan ajakkal a test.
Gyönyörű, ragyogó a világ,

ha ébredésünk új seprűje –
álomdörzsölt boszorkányt
lovagoltatott szempillán. – –
Elkosztolányosodik a nap,
búza – gézcsókos kalász,
kenyérfás pina – a táj
nulla-nullás vércsoportja.

Névvándorlások évada

Hisztériáznak, törtté tesz
még mielőtt karamboloznának
a védőöves, simogatáshoz
szokott álmkocsik. Matatok, –
sötétre: (nem fárad el
lángujjak közt – testacélja –
az emberlékeny anyag),
petrolámpa lombik-fityisz;
jégárpás szem; borotvás
szélvédő: leesőzöm;
szerelem: vándornév,
névvándorlás évada,
becézés a felülmúlásban;
élet halállal jár haza,
halálnak egy élet kevés.
Szív: – kívül-belül ugyanaz,
kéregbe vésve magába szív –,
nagy feneket kerítettél.
Kelt, mint fent. Madarak.

Lesbia catullus kontra

Óvszer-bongó, ki állíthatna
mást, folyamatos a függő-
leges kalligrafikus írás;
megnézheted, vagy nézze meg
a gyerek; ige nem maradhat
beváltatlan. Holtpont-ondó.
Mire valók az istenek? Valaki –
szakadt gumi: bugyi-serpentin,
cérnát, sárkányt elereszt; –
testek álarcos farsangolója,
földrészeket összefogó csoda-
ragasztó; ég üde foltja, ki a névtelent is
könnyek között megnevetteted.

Stadionok némasága

A nappal, idekívánkozik
a zárójeles Schlosszer-láb
Isten csak luftot rúg.
Hallgatok. Ha a csöndnek
himnusz az ára, (használattól
„feslik fel”, fényesedik törvényben
a múlt) himnuszok tartják
némaságban a stadionokat.
Hát csöndelltessek! Míg
ember él, hazája: névközeiben.
Szívtől köldök-csonkig
sínpár: varrat-nyomat,
száj sebese piros hév; bemondod
– mit álommal kijelent a szem
nem testre tartozik – a vak állomásokat.
Párizs, Berlin, Moszkva
s nem annyira a Balkán miatt:
gerlék a városok porrongyai,
emberi ürülékbe csillagot lép,
barnából is felragyogtad

Remény

A. É.-nak

Megkerül a hálón
reflektor-futár,
susztermatt-helyes figura,
József Attila szekértolója
rég nem lát ilyet.
Halászbástya: nap, hold,
rögtön sáncot fogok,
ismét száz tenyérrel
tisztelegnek a pesti, fagyból
épp hogy felengedő háztetők.
Alakoskodhat, csak hiányával
tüntethet, de hiányával is
valódi, az igazságot
– miként a Názáretit –
nem szeretni, megérteni
volna jó ok, ugye?
Feszeng talpazata
a part menti kettős
szobornak, gyűlöletre,
hazugságra épül e szörnyű rend.

Kukákra, fekete lyukra
kárhoztatják a hite
veszített, céltalan bolyongó
nyomorultat, pókhálót sző
villanykörte-lombikba a sötét –
túlélési kísérlet. Érek
a Marxról átkeresztelt
Nyugati térre, penészedő napfény,
aluljáró: rámkövesedő
sakktábla, bizonyos
hogyan nem veszíthetek!

Okafogyott zárójel

Erdő mélyről hirtelen
feltörő mutatoujjas
gejzír; kettészelt év-
gyűrűs platán-platni,
izzik, ezt védj eszedbe:
füledhez hideglelésért
se kapj, szíves, de kesztyűs
a fa bársonyos fogása;
kicsap földből az el-
tömedékelt fűrészporos
gyökér-láng; hó fölött
ezer levél tenyerel,
véres sorsvonal mindenütt;
gödröt botlás nevesít,
hajléktalan élteti
a temetőt, (oltár előtt
senki sem hajléktalan)
agyagos fészek csészéiből
gőzölögve lobban el a nyár;
koporsók rögeszmés kopogása.
Ez tart meg; az megrémíszte;
szerelem szervesen anatómiája; –
sperma-bankra Mária spekulál,
hideg önzés a szeretet,
önkizsákmányoló szegénység,
okafogyott zárójel a hullám,
testeden süllyedtem el,
élet, aminek halála nincs.

Ha megyek

Minden álmom

bennfentes álom.
Kötelet veszít,
dolgozik a torok.
Gőzöm-nincs kocsiszín.
Ízek után eresztett
nyelvi áramszedő, szemalji
indigókék munkalap. Valaki,
valaki kikéri verses szabadságom –
vizuális költészetem a Duna.
Daktilus hídláb,
„kis női csukák”
derékig a vízben
már fél egészség.
Beúszik, félretolja
a parlamentet, bőrén
karrierista nap.
Se Bécs, se Párizs,
ha megyek: Normafához
megyek. Enyém ez
az ingatlan tovább
nem osztható ország.
Falevélhez csapódó
pillangó, virágporos
zongorafedél, ágzsölyve,
megeredt taps, ráadásnak
visszajön az álom;
lektorálom: szeret, nem szeret?
lecsupaszított faág,
elhagyatott part,
csónakhoz ütődő evező.

Angyali napszak

Vannak, akik befelé
szemetelnek. Álom-
fej-ront. Szemek közé
vágott talicska,
az arcnak az orr.
– Mi az, hogy mi az,
kérdézi, habköves egét
megpillantva, magára
ébredve vízen a nap.
Ha a semmi nem, mi lehetne
szavakra visszabontva?
fényesre dörzsöli
eszközeit, igéit,
a hajnal. – Hajnal:
hold és nap – folyosó-
végi ufócsészés suhanc

tejút – napszakunk
duplanullás jele,
ahonnan több közös
dolgunk is visszatart;
egyikünknek épp
akkor van agymenése ...
(Teszünk-e azzal is
valamit, ha le se szarjuk
a gondolatainkkal
szennyezett árnyék-
széket?) – Elírom nap
elől a felhőt, testem
gyöngyözi be; nap
bőröm alól feljő,
szögesedik párában
a fény, Isten munka-
társa akartam lenni,
virrasztással – kell
ennél jobb alap? –
kimerül az álom; csak
több világot ne ide!

Párahóttás álomvers

A nő, aki a férfiak
nemzőképességét
egy töből származtatja,
s mint afféle ketté-
szelt hernyó, mozgásával
továbbra is az Egy
illúzióját kelti:
befejezetlenségére
panaszodik. All hentes-
tőkéhez dőlve a francia
– „álmába se jöjjön elő” –,
éji tejét kifeji
párnán keresztül-kasul
feszes tehéntóggyé
nemesíti gennyes
ujjait a szörny; s hogy
nemcsak időm, sörömet
is töltöm, hallgatom;
arc-falába mélyen
tűszúrásos nyomokkal
beépült tücsök; állán
combok közt legyeskedő
szőr-piszok kampó; néz
a nő, néz a francia –
ha a rák előre gondolkodna,

nem járna hátrafelé,
emlék és érzés ilyen;
tejutat felhívó, ön-
lehallgatásos mell-
bimbó-tárcsa; utóbb cumi:
vénuusz-gyűrűs nyál-lombik
– csecsemőkorunk ál-
tudománya; apa-anya
kék mosoly-vidék, álom
és hiány valósága; de
int a nő, hasa alji
pillangós zongora, ő csak
saját szerzeményét
pára-kottáját játssza!

Sistergő hangolódás

Kürtök, trombiták, klarinétok
s egyéb csöndet, tekintetet
magába szívó fekete lyuk közt
külön határával, de határtalan
sovinizmusával, földrészt jelöl
teremben a zongora. Nézem a szabó
fiúból vedlett művészt, akinek
előbb még ujjában cérnaszálon
gomb vagy varázsszőnyeg-folt
lebegett – Mohamed hang-koporsója –
művek fordításához miként fog,
ha a gyufásdoboz mitugrása beint,
tenger-tevehát, vércseppes tű-
és jóreménységfok; felszabadítja-e,
megszilárdíthatja-e a vad, de már
tűzön, nyárson sistergő jeleket.

Billentyűs

Ha egy madarat
csírázó, kottafejű
maggal tenyeredhez
szoktatsz s az
szárny-tapssal
jutalmazza ujjaid
billentyűs játékát,
jól teszed, ha
meg se szólalsz.

Szárszói meghívás

Nem estem fejre, sajnós,
a vízre – kantáros H₂O-s
metafora – rossz napok járnak.

A halál csak akkor csalódás,
ha nem eléggé körül-
tekintően készítik elő
s vissza kell jönni valamiért...

Jön a vihar, száraz víz:
egyszerre hull s esik,
káprázatos jégeső.
Fejemen – légből kapott
gyerekkor: könyv.
Szemem előtt – alma
az almához: távcsöves
Teli, a fény benyilall,
befogad célkereszt,
nem titkolom undoromat;
meggyúlik bajom a sötéttel.
Jó az, ha van fa, tó
s körülötte hegyek.

Dunából kifogott palack
üveg visszaváltóban ducorgó
üzenet: miért utaztam volna –
volt kenyérem s borom – Szárszóra?

Pillanat felvétel

Lehelgetésre ébredek,
szemem tábortűzhelyénél
ezer pilla-nyársra tűzdelt
sercegő mozdulat,
mintha valamennyi
egyszerre rántaná ki
mi épp magáé belőlem ...
Van, ami van: ragozhatatlan.
Összecserélődnek
az esernyős részletek.
Fény, kör, négyzetesítése.
Elszólja magát
ujjaid közt a fényképezőgép.

Lépteibe a láb

Veszem észre: az árny
– érzést nem tehetek magamévá –
észre: vétlen állok elébe.
Arc poétika: miteszer-kukac
magába vájt köröm-csőr. – – –
Slicc-kilincs, hóbucka-mell,
álom-kukkoló-fény, ablakra
akasztott éltartós nadrág,
citrom-foncsoros szoknya
talpaspohár szívószál,
ferdén illeszkedő gerinc.
Reluxa: ezüst szél-xilofon. – – –
Necces adogatás – vetkőzik,
téblából ablaknál a lány –
harisnya-septébe labda-boka,
boka-labda ütődik lépteibe
a láb, feszült nyelv, teniszütő, kávézacc-salak.
És velem szemben az a lány,
és mellette, akiben magamra ismerek:
a fiú; gyűrődve, hazafelé menet,
a hangjegy-kapaszkodós villamosban.
Hány éve is? (Tél hazugságmérője,
majd ha fagy, megmondom az igazat): –
szemüveg-próba; szemüveg mögött
tart, kinagyít, óriás leszek.

Dunakanyar, G-dúrban

Cs. G. C.-nak

Engem, kit a parti-túra
Dunakanyar Ipszilonja
fölött, újság-e még ez?,
gubbasztva: G-dúr,
többnyire megtalál;
szóval, én csak saját
nevemben beszélhetek:
ennél gyönyörűbb tájat
nem teremtettek az istenek,
vagy ha teremtettek is –
(törzsünkhöz illesztve
útirányát kiszabja
önmérsékletre figyelmeztet
a lázmérő!) –, nem nekem!
Álom és hiány valósága –

Anna Margit, Bálint, Korniss,
de Vajda árny-cidris háza;
Barcsay, Deim tükörmetaforája. –
Csak ha terheiket lerakják,
mutathatják, értethetik meg
magukat a siket gyökerek. –
Hogy mondják fául azt:
szeretlek?, hisz egész nyáron
fészekhez, levélhez, törzshöz
dőlve ezt koreografálok –
némaszónak nyelvélő-ujj a jele.
Megállók, még ha legombolja
is szélvihar a leget;
bakancsomba kavics, láb-
fejemen véres fűzőnyommal
cseresznyézik az út;
szárnyas tükörré – mindenki
meglágyul a tojás-dad láncban –
mégiscsak a tűzről pattant
szabadság tehet! Feljön
a nap, s míg diózik, keményen
ötödik parthoz a csónak,
feltörik, látható reteszbe
megbújva a rész: lányok
napozó lóherés fenék-formája;
barátom, vedd e sorok elejét,
nem látott az csodát, ki
nem látta Szentendrét.

Hat úti leírás

A bizonyított
és bizonyítható hiány.
Válogatott arcaim, –
sötét alagút
kazettában film,
saját tengelyére
tekeredett vonat.
Csak a fényképész,
magam voltam jelen.
Önkioldásra
állított masina.

Halál? Semmi az,
kiegyenesedett szempilla,
amin egy angyal
rúdugró mozdulattal
csúcsokat dönt meg,
miközben homlokod

ránc-szálkás-léc,
egyszer sem inog meg.

Szerelmem
a vízfodrász: dunai szél.
Lerázom a napot,
sötét, sötét, vagy ahhoz hasonló, megéri.
Tér, tér, tér, kifényesedett könnyök.
Beúszik, tűzfal-olló,
Sziszegve manikűrözted
cserépkörmeit az utca.

Osztozkodni ott az ágy,
előmelegített téglá.
Ül az ember,
kocka-párna-csönd,
háromszögre hajtogatott
közös takaró, fölveszi
körzönyílását a láb, háta
meszes szaggatott pont.
Mértani formák közt
éri el az álom
teljes zűrzavarát.

Itt a piros, szemem rá,
hol a piros? Ülök
egy neve nincs téren,
hídtenyér,
hajólapát-
sarkantyú.
Ezt játszani nem csalás.
Hold-korong,
csendőrtoll,
suhanc szél –
talán az apám – szaván fogom,
de hol van már
kiabálok ki álmomból.

Lehangoló látvány,
érintés, egy húron pendül –
hegyezetlen ceruzakészlet
tátong sarokban az ócska zongora.
Ritmusnak befellegzett.
Vérmérgezés-e?
Körmöm alá billentyűnek
becsusszanó szálka.

Parlamentnél érem el...

Parlamentnél érem el
a Dunát, hatevezős
bocskai-kabát lebeg
a vízen, örvényhez kap,
szívlüktetést észlel
a sirály, torpanok,
ki mondta, hogy ezzel
vége? Fényt nyel el
hátam mögött a Fehér
Ház, grízes-hangyát
esőn kívül ki kér
ebédre? Húzódok, érek
a híd alá; szabad vagyok,
mióta csak klausztofóbiás
emlékkel megszülettem;
moccan a csend, horgász
fogja két kézzel peca-
boltját, kérdése nincs,
hagyja, leüljek mellé,
hallgatásával kiegyezem.

Igéstől a világ

Ha lehallgatom
– beszélőfél –,
ki is hallgatom. –
Partok közé zárt
pára-boltíves
vízi kolostor,
vészsós, átszellemült
hullám-csuha;
háló-szó-rács,
fénydörzsölt hal,
szinte hihetetlen:
ragyog, holott
nincs szerelemmel
besóзва, hiába tapad
rá az ég; asztal-
láb diadalkapu;
mit mondasz: csak
figyelmeztetőleg
bök bokán?, rab,
őr história, szökni
se több, maradni se
különösebb érdem. –
Isteneivel, háborúival,
lyukas zsebű felhőivel,
átadó igéstül a világ,
csak volna valaki, aki

Nappal feketézne!

Séta közbeszólásokkal a damaszkuszi úton

K. I.-nek

Hajnal lehetne már, –
láthatnám végre szép
petrezselyem-fátylas
szemita arcát, ha az erdő
párás leheletével nem
homályosítaná el az eget.
Amúgy érdektelenek a részletek!
Felkér a nap – miért
csapnám nyárnak a szelet?
Örvény: folyó hölgyválasza;
hagyd, hogy mindenütt
keresselek! Gőzölög
a táj egytál völgye, –
Noé hajszorítónak kapta
a szivárványt, én rizs-
szem esőt piszkálgatok
vele. Se lakoma, se tánc,
halottaktól kosarat
kapnak a gyökerek; anti-
szemita, Saulusom az,
aki „zsidó” és hitetlenségéért is
gyűlölni tudja magát;
tenmagadnak ebből, barátodból,
mennyit szeretnél? Lényeges:
mielőtt végleg hátat
fordítok a Damaszkuszi
útnak, tudnom kell Mózes-
emléktáblához az utat;
jövőbe érces múlt vezet,
s ha törvénytelen, törvény-
telen ; Istent leplezem le.

Készült 500 példányban

**Ez a
131
példány**

ISBN 963 450 511 2
ISSN 0866 – 4420

Felelős kiadó a szerző

Felelős szerkesztő Tabák András

940066 Tótfalusi Tannyomda, Budapest
Felelős vezető Nagy Lajos igazgató

Terjeszti a Könyvtárellátó Vállalat
Megvásárolható az V. Honvéd u. 5., V. Mérleg u. 6.,
VI. Andrásy út 4;., VII. Rákóczi út 14-16., XIII. Szent István körút 26.,
XIII. Váci út 19. szám alatti budapesti könyvesboltokban.

[\[xx\]](#)

JEGYZETEK

[\[xx\]](#) Text. [\[vissza\]](#)